

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolinem
hiši, št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

O potrebi in koristi političnih društev.

Iz Stareloke 22. aprila.

(Konec.)

Tega pripomočka, političnih društev priprijeti se, kaže nam tim bolj, ker ga tudi nasprotnik naš rabi zoper nas. Kdo ne ve, kolikokrat se je že predrznilo ljubljansko konstitucionalno društvo, to gnjezdo pritepenih prusakov in domačih odpadnikov, v imenu slovenskega ljudstva s svojimi sklepi, prošnjami ter z vsemi svojimi pripomočki posmehovati se narodnim terjatvam, v obraz biti narodnim pravicam, ter z eno besedo, narod slovenski krepeljati? In vse to v srcu Slovenije, v beli Ljubljani, v obliči slovenskega naroda! Mero-dajni krogi pa, ki so postavljeni slovenskemu narodu za varuhe, k temu molče in na tihem celo — pritrjujejo. Iz srca slovenskega ljudstva mora biti odboj zoper taka nesramna početja in pogubne namere.

Vstanovimo mu politično društvo kot trdnjave, da bo z enakim dušnim orožjem, s krepko besedo odbijalo sovražne napade, svojo čast obvarovalo in predrzne, nepoklicane nasprotnike z nasprotnimi glasovi zavračevalo in sramotilo.

V to nas sili še drug razlog. Ne vemo, koliko časa nam bo še dovoljeno, po tacih društvi do ljudstva govoriti in nam se pritoževati, če nam ne bo kaj prav. Ne da bi bil črnogled, bojim se vendar zelo, da bode vlada katoliškim rodoljubom usta zamašila, postavilo omejila. Ozrmo se na Prusko. Tam vlada katoliška društva razrešuje, katoliško časopisje zatira, katoliške rodoljube izganja in zapira.

Avstrija napreduje s svojim postavodajstvom korak za korakom po Pruskih stopinjah.

Kdo ve, ali je ne bo posnemala tudi v njenem krutem pečeti do katoličanov? Počasi sicer in zlagoma pa skrbno se redi v Avstriji pruski orel. Kaj, ko bi začel najprvo kljuvati in trgati mozeg katoliškega življenja? Treba toraj ljudstvo pripravljati, da bo vedelo in znalo samo braniti se takrat, ko ne bo moglo in smelo poslušati glasu svojih rodoljubnih prijateljev.

Vsi ti in še marsikateri drugotni razlogi nam glasno kličejo: Vstanovite po Slovenskem politična društva. Temu klicu ne smemo zapirati ušes, zlasti če pomislimo mnogostransko korist tacih društev.

V delokrog političnih društev spadajo n. pr. volitvene zadeve. Komu ni znano, da ravno napačne volitve poslancev v deželni in v državni zbor so že mnogo škodovala narodni stvari? Naloga omenjenih društev je, da ob času volitev poštene katoliške pa narodne poslance nasvetujejo, glasove volilcev za nje zedinijo ter vse volilno gibanje vodijo. Na ta način se vtrdi volilna organizacija in disciplina. Vsak volilni okraj bi moral imeti vsaj eno politično društvo, ki naj bi se nabralo iz vseh volilnih podokrajev. Vsa dežela bi se spremenila v trdnjavo, vhod nemčurskim sleparijam bi bil zagrajen.

Nadalje, kdor hoče dandanes politikovati, ne more se ogniti verskih vprašanj in zadev. Saj živimo v času, ko se do malega vsi državni pečajo z bogoslovjem. Svetne vlade kujejo po svoji volji verske paragrafe, pačijo in odpravljajo pa svete paragrafe, v ktere je vklepil sv. vero njem Začetnik sam, Vladar božji. Svetno vladarstvo sega s svojimi postavami bistveno v obsežje svetih zakramentov, in spodriva cerkveno, v tej zadevi edino pristojno zakonodajstvo. Kake prevrate je učinilo svetno zakonodajstvo n. pr. na šolskem polji? Krščanski nauk se menda kmalo učiti ne bo smel po

šolah. Na neki graški gimnaziji kat. verouk ni več obligaten predmet. Izbaciti ga hočejo celo iz ljudskih šol. Ali ste brali, kaj je blodil nek prusašk pritepenec v ljubljanskem konstitucionalnem društvu v seji 9. aprila t. l.? „Krščanski nauk v ljudskih šolah naj neha, in nemščina naj se mesto njega vpelje“ je rekel. Drug govornik je hotel, da se naj otroci v šolah le z nemščino, nemščino pitajo; da jim bi se popolnem odvzel kruh krščanskega nauka, s to mislijo si morda ni upal na dan, ko bi jo bil tudi shranil v srcu kot vročo željo. Ni sicer čudno, kaj tacega slišati iz ust ljudi, ki se očitno spoznavajo za potomce opice, in evangelij Darvinizma očitno razlagajo in priporočajo.

„Wie der Schelm ist, so denkt er.“ Otroci naj bi se v šolah dresirali kakor mlade opice ali psički, ki tudi ne potrebujejo krščanskega nauka. Po mislih teh skazaučiteljev otroci menda niso nič več, kakor opični mladički.

Politična društva so tedaj primeren kraj, kjer pridejo v razgovor žalostni in veseli dogodki na katoliškem svetu. Zvestim katoliškim sinovom, kakoršni so in hočejo ostati naši Slovenci, razlagajo se njihove katoliške pravice. Pojasnuje se jim tudi stanje njihove matere, sv. katoliške cerkve, ki je zlasti dandanes „vojskovalna“. Zopet obilo gradivo za prekoristne, podučne pogovore.

Udje političnih društev so polnoletni državljani, tedaj večidel gospodarji, posestniki, katerim najbolj treba političnega poduka. Tukaj spoznavajo, kakošne pravice jim gredo po božjih in človeških postavah kot Slovencem, državljanom in kot katoličanom.

Narodna zavest se zbujajo, politična omika se širi, katoliška vera se vtrjuje. Vse to je slovenskemu ljudstvu potrebno in na vse strani koristno.

Podlistek.

Omnibus.

(Spisal Obadovič)

Pravijo, da ima sv. Jurij pri najboljši delavki „ufreman“ zelen plašč. Letos ga je pozabil ufremati, kajti gol je, žalostno gol. Travniki so blede, drevje molí v zrak gole veje in trta dremotna se ne more vzbuditi iz zimskega spanja. Pri oknu imam lepo drevje, ki otožno išče odeje. Le tam ter tam venkaj rije kaj zelenega in rudečkastega. Ptiči bi radi skakali po zelenem sv. Jurjevem plašču in prenočevali v zelenih vilah, pa so prisiljeni žalostno čepeti na strhljih vejah in ložirati na očitnem. Žalostno! Muha se vzbujajo iz zimskega spanja, poskuša perotnice, pa nič ji ni kaj prav; vrabič hripavo čivka, po zimi se ga je prijela sušica, in bi rad ozdravel v spomladanskem zraku. Upajmo, da kmalo vsa priroda vstane k novemu, veselemu življenju!

Tudi jaz, sin poštenega očeta „obada“, stopim danes v spomladansko življenje, kjer bodem med muhami frčal in lenim čvetero- in dvonožcem kakor usmiljen Samarijan pomagal k gibčnejšemu premikanju. Komur se vsedem na nos, ta naj veliko ne zameri obadoviču, ki mora živeti in poslovati po vrojenem nagonu, ki se ne sme zatirati. Konj odbija, vol bode, pes grize, obadovič pa obada. Kaj se hoče! Kdor more pomagati, pa naj pomaga!

Obadovič se vsede danes na nos g. Štifterju in gleda, kaj piše. Kdo je Štifter? To je modroslovec — nekteri mislijo, da je ta beseda zložena iz „moder“ in „oslovec“, kar pa ni res — ki je po cislajtanskih šolah srečno nagrabil nekoliko vaganov modrosti in jo nesel na prodaj na — Rusko. Ker slovenskim butcem svoje modrosti doma ni utegnil prodati, pošilja nam jo iz tujih krajev v krepkih sestavkih, koje polaga v predalo „Sl. N.“ pričakovaje stoternega sadu. Srečna Slovenija! Tvoji sinovi te še na tujem ne morejo pozabiti!

Kako skrbé za te! Pa tudi trikrat srečni Slovenci, ki nimamo drugih potreb, nego učiti in vedeti, kako se norce dela iz vere, iz najsve-tejših reči! In srečen tudi „Sl. Narod“, ki tako vrlo z liberalnim kopitom maha in z liberalnim repom vije, pa se vendar nikamor ne zadene ob — vero. Ali se razume na take forkeljne, da se ne zadene; ali je pa vera od njega tako — daleč. Pa kaj nas to briga! Njegova vest uživa mir, kakoršnega imajo le otroci in — največi lupeži. Upajmo, da uživa mir otrok, saj pravi, da je „mlad“.

Da ima „Sl. Narod“ liberalna kopita in liberalni rep?! — Ima. Poslušaj kos storice. Neki pot pride poglavar svetovni — po domače rečeno: hudič — v družbo in sedi lepo za mizo in se zabava. Vsi so mislili, da je to zarašen človek. Le to je čudno, da skriva nogi in hrbet. Pa kako ostrmé, ko vidjo, da nema nog, kakor druga krščanska duša, ampak — kopita; in da mu od hrbita nekaj doli visi — rep, grdi rep! Rep mu je boje tako

Naj bi tukaj izražene misli resno prevdrali drugotni rodoljubi in jih dejansko vresničili z ustanovljenjem omenjenih društev. Iz naroda smo izšli, med narodom in od naroda živimo, delajmo in živimo tudi za narod.

Akoravno naše delovanje morda ne bo vselej obrodilo zaželenega uspeha, akoravno si s tem nakopamo črt ali nemilost narodnih nasprotnikov, ne vstrašimo se. Človeško delovanje se sodi in ceni po blagem namenu in po poštenih pomočnikih, ne pa vselej po sadu. Pomagajmo si sami, in pomagal nam bo Bog.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. aprila.

Avstrijske dežele.

Na Dunaju je pri mestnih volitvah v II. volilnem redu zmagala stranka dr. Felderja, ki je bil z 263 glasovi proti 75 zopet izvoljen za mestnega odbornika. Demokrati so povsod propadli.

Ogerski minister je s svojim ukazem, da naj se odstranijo vsi železniški vradniki, ki madjarski ne znajo, pokazal, kaj Madjari nameravajo. Pa nemadjarski narodi se jim ne bodo dali strahovati in hrvaški poslanec Pust je 26. t. m. ogersko vlado vprašal, bode li dovolila, da pri hrvaških železnicah bode vradni jezik hrvaški?

Vnanje države.

Pruski poslanec Wehrenpfennig v svojem listu „Preuss. Jahrbücher“ od vlade kar naravnost zahteva, da naj Francozom vojsko napové. „Hočemo mar sovražnika toliko časa pustiti v miru, da bode zanj prišel ugoden trenutek za vojsko? Če se Francoska čez dve leti hoče vdariti, bode nas skrb za ohranjenje samega sebe morda primorala, da jo mi primemo še prej. Če Francoska hoče ponoviti stara prijateljstva, moramo jo prehiteti, preden se te skrivne zaveze sklenejo.“ Lahom ta list žuga, da Nemčija se bode s papežem pomirila in sprijaznila Italiji na škodo, če nočejo podpirati pruske politike. Dokler ima Pruska doma tolikanj opraviti s kulturno borbo, ne more misliti na vnanji boj. Kajti od nje tolikanj zatirani katoličani se ne bodo ravno posebno vnemali za svoje zatiravce, in južne države komaj pričakujejo prilike, da bi otresli pruski jarem. Če pa Nemčija doma ne bode našla podpore kakor l. 1866 in 1870, ji tudi laška zaveza ne bo dosti pomagala, ker zedinjena Italija sama močno boleha in jo boje tudi

nemški zdravniki smrti ne bodo oteli. — Policija poznanska si na vso moč prizadeva zaslediti skrivnega papeževga pooblaščenca. Vsi imenitnejši duhovni so bili zaradi tega že poklicani k sodnji, in ker njihovi odgovori sodnji niso po volji, žuga se jim z zaporom. Skušali so pa še na drugi način skrivnemu delegatu priti na sled. Mislili so namreč, da dopisnik „Germanie“ v tej reči utegne največ vediti. Pestili so tedaj glavnega opravnika, da bi bili izvedeli, kdo „Germaniji“ o skrivnem poslancu papeževem dopisuje. Opravnik je odgovoril, da imen iz glave ne vé, da pa ima doma posebno knjigo, v kateri so zapisani vsi dopisniki „Germanie.“ Drugi dan sta prišla dva sodnijska vradnika v opravništvo po omenjeno knjigo in sta stikovala po vseh kotih. A ker se je vredništvu to že prej dozdevalo, je bil vrednik Cremer knjigo vzel domov ter jo je sožgal, da dopisniki „Germanie“ ne bodo imeli nobenih sitnosti. Tako se godi na Pruske, ki je našim nemčurkim liberalcem vzor svobode in omike. — Kraljevič in soproga njegova sta se bila v Florencu sošla s kraljevičem laškim in njegovo ženo, ki sta se pa kmalo vrnila nazaj v Rim. Kraljevič pruski popustivši ženo je šel v Florencu s poslancem nemškim v Neapel, kjer je obiskal kralja Viktorja Emanuela, pri katerem se je še čez uro mudil.

Angleški škofi so nemškim škofom poslali skupno pismo, v katerem čestitajo svojim zaradi veljave in svobode cerkvene zaprtim sobratom. Tudi pritrujejo pismu, ktere ga so nemški škofi poslali vladi, zlasti pa občudujejo protest, v katerem zahtevajo, da kardinali morajo papeža svobodno voliti. Da bi vsi zvedeli, da škofi angleški se v besedi in dejanji čisto strinjajo s škofi nemškimi, so omenjeno pismo tudi svoji duhovščini oznanili. Enako pismo so poslali švicarskim škofom, ktere hvallijo zaradi njihove zvestobe in stanovitnosti, ktera se tim lepši razodeva, čim večje je število odpadnikov, ki sramoto delajo katoliški cerkvi.

Turški veliki vezir Husein Avri paša je bil nenadoma odstavljen in Esad paša imenovan za njegovega naslednika. Zakaj se je to zgodilo, tega prav za prav ne ve nihče, a gotovo je da ruski vpliv in pruski je največ k temu pripomogel.

S Perzijo imajo Turki zopet križ. Že pred 19 leti ste se bile državi pogodile da Turška Šahu prepusti mesto Mahomera z okolico, Perzija pa da Turkom mesto Zohab. Mesto

Mahomera se je Perzijancem res izročilo, ne pa tudi njegova okolica. Turki so že mislili, da Perzijanci so na to že pozabili, pa pred nekimi dnevi so v Carigrad poslali pismo, v katerem določno tirjajo, da se Turška pogodbo spolni. Pa Turki se ravno tako določno branijo odstopiti jim le pedenji zemlje. — Ker je bila zima huda in dolga, je v mnogih krajih Bulgarije, Bosne in Hercegovine nastala huda lakota in revščina, vsled ktere ljudje ne morejo plačevati svojih davkov. Pa turški vradniki jim brez usmiljenja prodajo posestva in imetje. Mnogo boljših rodbin je zbežalo v Dalmacijo, kjer so hoteli cesarju našemu izročiti neko spomenico. Ker so pa zvedeli, da to cesarju ne bi bilo po volji, so to opustili, da vlade ne spravijo v kake zadrege.

Mehlinški nadškof Dechamps, ki je nedavno postal kardinal, se je 20. t. m. iz Rima povrnil v Mehlin. Po vladinem ukazu se mu je skazala vojaška čast. Pri slovesnem sprejemu bilo je nazočih tudi nekaj starašin in 6 ljudskih poslancev. Mestni odbornik pa se slovesnosti niso hoteli vdeležiti. —

V Lüttichu so pri procesijah za sveto leto nekteri capini nekaj rogovilili. Župan je vsled tega od škofa zahteval, da naj procesije prepove, kar pa škof ni hotel storiti. Res bi bilo strašno čudno, da pred peščico rogoviležev bi se morali poskriti vsi poštene ljudje in opustiti svoja verska opravila.

V izhodnji Indiji je Angleški načelnik odstavil vladarja barodaškega, ktere ga so bili pred nekimi meseci zaprli, češ, da je hotel angleškemu poveljniku zavdati. Sodnija mu sicer tega ni mogla dokazati, a oklic načelnikov pravi, da vlada angleška ga odstavi ne zaradi očitane mu hudodelstva, ampak zaradi slabega vladanja. Dežela pa bode ohranila svojo samostalnost in naročilo se bode vdovi prejšnjega vladarja, da kakega sorodnika vladarjevega vzame za svojega in da se bo temu potem izročilo vladarstvo. Odstavljene mu knezu bodo stanovanje odločili v britiški Indiji ter mu bodo dajali letno pokojnino. Iz vsega tega je razvidno, da Angleži so iskali le prilike v svoje roke dobiti kraljestvo barodaško, ktero je tako veliko kakor zemlja francoska.

Cesarjevo popotovanje.

Na sv. Marku dan po sv. maši so cesar jahali v Zagvozd. Vreme je bilo deževno. Okoli 9. ure so prišli v Zagvozd, kjer so eno uro počivali in pri ognju sušili premočeno

venkaj gledal, kakor srajca otroku, ki „prodaja platno.“ Sicer kakor drugi ljudje, le kopit in repa ni mogel skriti. Prilike so šepaste, zato mislim, da mi nikdo ne zameri. „Sl. Narod“ od spredaj — v vodnih člankih — ne kaže več, kakor duh da je; nič tu ne ometa o klerikalnih capatarjih, o kležeplazih; — če mu pa pogledamo pod nogi — v podlistek — vidimo liberalna kopita; in če ga pogledamo v hrbet — v razne novice — zapazimo, da mu nekaj doli binglja — liberalni rep, ki se vedno giblje, kakor pri mački.

Starejši ljudje sicer temu liberalnemu junaku svetovajo, naj bode vsaj toliko forkelj-nast, da si da napraviti poštene črevlje, kamor naj skrije liberalna kopita, ki so poštenim dušicam v pohujšanje, svetovajo mu tudi, da naj liberalni rep ovije okolo pasa, da bode vsaj smel v pošteno družbo: — ali filozofično smehljaje se odgovarja junak, da se pri vsi mladosti razume na forkeljne forkelj-naste, da tedaj ne potrebuje nikakoršnega nauka, naj

manj pa od nepoklicanih ljudi; sicer pa dobro ve, da se nekterim poštenim ljudem res gnjusi liberalni rep, pa ga je vendar le treba kazati, naj se mu sčasoma privadijo, potlej jim tudi lahko pokaže liberalni „fris,“ ki ima take skomine po klerikalnem mesu. Torej sam forkelj!

In zakaj g. Štifter ne prodaja na Ruskem svoje moarosti o izpovedi in njenih pritiklinah? Zopet sam forkelj! Na Ruskem ne poznajo šal. Tam ni vse „zollfray“ in ubogi Judje ne mogo in ne smejo povsodi delati „kšafta.“ Tudi „dozvoljeno cenzuroju“ se ne dobiva tako lahko. Kako lahko bi mu Rusi konfiskovali njegova krepka, prav filozofična predavanja o verskih dogmah! Povrhu bi mu še lahko kožuh nekoliko oklepali, hrbet s knutami prelinirali in ga peljali v Sibirijo medvede klofutati in volkom repe puliti. — V Avstriji pa — Freiheit wie in Oesterreich — sme vsak duhovnom sedati na vrat in smešiti vero; vsak tedaj — če tudi ni posebno umetalen — lahko

izpredvidi, da je za g. Štifterja bolje, modrost o verskih stvaréh prodajati v Avstriji, nego v Rusiji. Tudi sam forkelj forkelj-nast!

Ker bi se Slovenci radi opitali z modrostjo Štifterjevo, prozimo tega gospoda, naj kaj kmalo pride domov, najbolje v Ljubljano; tu naj „štifta“ „šolo modroslovja“ s pomočjo ruskih rubljev — Rusi radi dajejo za šole — in Slovenci v napredku presežemo vse narode; v omiki se nad ta revni svet povzdignemo tako visoko, da bomo z nosi segali do zvezd in se nam bodo solčni žarki ovijali okolo glav. Svet bode moral strmé visoko v višave gledati, da bo občudoval naše razsvetljene glave, ktere je g. Štifter razsvetlil z leščerbo svoje modrosti. In g. Štifter se bode svetil kot prav svetovnih modrcev, kot čudež svetovni. Ker nas Slovencev narodi ne bodo mogli z laborom venčati, bodo nam pa snažili črevlje. In tako srečo nam prinese modrost g. Štifterja, ki je strašno forkelj-nast.

obleko. Iz Zagvozda so se podali v Vrgorac; prebivalci so jim bili daleč naproti prihajali in so jih z veselimi živijo klici spremljali v Vrgorac, kjer so ob treh popoldne došli. Obiskali so cerkev, šolo pa druga javna poslopja in podelili mnogo avdijenc. Strelci 80. batalijona deželnih brambovcov so oskrbovali dvorno stražo; na večer je bil ves kraj lepo razsvitljen. Tudi mnogo Turkov iz bližnjih pokrajin je bilo po ulicah videti; da so se povsod razlegale narodne dude in je mladina plesala kolo, ume se že samo po sebi. Drugo jutro 26. odpeljali so se cesar pri deževnem vremenu v Metkovic. Na meji hercegovinski se je bilo zbralo veliko turških Slovanov in nekaj frančiškanov, ki so cesarja veselo pozdravljali. V Novem selu so zajutrkovali. Mnogo ljudi tistega kraja se je še spominjalo cesarja Franca I., ki je bil tudi obiskal Dalmacijo. Ob 1/2 so cesar prišli v Metkovic, kjer so bili z navdušenimi živijo klici sprejeti.

Deželni zbori.

Štajarski zbor je pri razpravi o ljudskih šolah 23. t. m. določil, da po 1/2 odstotka od zapuščinin se ne bode več prišteval v penzijski učiteljski zaklad, dasi je ces. namestnik hudo ugovarjal. Dr. Vošnjak je tožil, da se slovenščina v šolah preveč zanemarija, ter je zboru priporočal, da naj se ljudske šole ne rabijo za ponemčevanje. Deželnemu odboru se je naložila težka naloga, kako se bodo plačevali stroški za ljudsko šolstvo, da bi se deželnemu zakladu ne nakladala prehuda bremena. Dalje naj deželni odbor preiskuje, kako bi se premenilo imenovanje učiteljev, in naj tudi ministra bogočastja še enkrat prosi, da bi se za Gornje-Štajarsko napravilo posebno učiteljsko izobraževališče. V seji 26. t. m. se je sprejel vladin predlog o novi metrični meri pa mestni red za Gradec po nasvetu odsekovek vključ ugovarjanja ces. namestnika. Proračun za penzijski zaklad učiteljski se je potrdil ter deželnemu zboru naročilo skrbeti za to, da omenjeni zaklad dobi v svoje oskrbovanje. Ces. namestnik je odgovoril, da od vlade naj se v tem oziru ne pričakuje ničesa.

V poreškem zboru so Beli pa tovariši vlado vprašali, zakaj se je v nekterih ljudskih šolah vpeljal nemški jezik. Proračuna zemljišnega odveznega in penzijskega zaklada sta se potrdila, ravno tako tudi opravični red deželnega zbora. Vlada je zboru izročila predlog, da bi država prevzela posilne delavnice. Ravno tak predlog se je izročil moravskemu zboru.

V predarelskem so vlado interpelirali zaradi nekega učitelja, ki je otrokom spisoval zabavljice o odpustitvah ter preslavljal Martina Lutra in njegovo krivoverstvo. Radovedni smo, kaj bode vladini zastopnik na to odgovoril.

Linški je boje svojo nalogo že dovršil in se bode morda danes že sklenil.

Domače novice.

V Ljubljani, 29. aprila.

(Sram vas bodi!) Naš članek o „Herrenabendu“ je bil po Ljubljani zbudil občno pohvalo in pripoznanje, kar nas zelo veseli, ker je iz tega spoznati, da vsaj pri večini našega prebivalstva moralnost ni še ob tla, dasiravno jo nemška kultura že več let razjeda. Kaj pa bomo rekli „Laibacherici“, ki v predvčerajšnjem listu hvali in priporoča te „Herrenabende“! Vladni list tedaj javno hvali največje nesramnost, ki se je do sedaj še v Ljubljani videla!

Morda jo hvali zato, ker prihaja iz „kulturne“ dežele! Tedaj, da je le kaj nemškega, je vse dobro, hvalevredno, če je še tako nesramno. Še v nesramnem „Tagblattu“ dozda nismo brali niti črtice hvale ali priporočanja Steidlerjeve pohujšljive družbe, dasiravno tudi graje ne. Kaj bo rekla vlada k temu, da list, ki nosi c. k. orla in se imenuje vraden list, take s..... priporoča in spodbuja ljudi, da naj jih gredo gledat! Ali vladi res ni nič ležeče nad tem, kako ljudje o nji mislijo? Ali nemčurjev in njihovih listov res ni več ničesar sram? Zadnji večer je bilo pri Tavčarji zopet vse natlačeno — pazljivo poslušajoče in najgršim kvantom in nikakor več dvoumnim pantomimam ploskajoče nemčurske inteligence. Opombo včerajšnje „Laibacherice“: naj tisti, katerim petje teh „Volkssängerjev“ (ka-li?) ni po volji, gredo k frančiškankom koralno petje poslušat, vrnemo vladnemu listu s pristavkom, da je še po več krajih lepše petje slišati, ko ono v „Herrenabendih“, n. pr. po lužah, kjer žabe regljajo. Sicer pa nikakor ne zavidamo vredništva „Laibacheričnega“ zaradi njegovega okusa; saj tudi živé ljudje, katerim so črvi, gosence in — še kaj drugega — slastna jed. Sram vas bodi!

(X. občni zbor slovenske Matice) bo 19. maja 1875. leta ob 3. uri popoldne v čitalnični dvorani. Vrsta razgovorov: 1. Predsednik nagovori zbrano skupščino. 2. Poročilo o odbojrovem delovanju od 1. marca 1874. do konca aprila 1875. 3. Račun od 1. julija 1873. do 1. julija 1874. 4. Volitev treh udov, da pregledajo, presodijo in potrdijo odborov račun vsled § 9. a) Matičinih pravil. 5. Proračun od 1. julija 1874. do konca junija 1875. 6. Volitev 11 odbornikov, in sicer: 8 odbornikov namesto onih leta 1870. voljenih, ki so: a) izmed ljubljanskih: dr. J. Bleiweis, J. Tušek, J. Vavrù; b) izmed vnanjih: grof J. Barbo, J. Gorup, Fr. Kandernal, L. Svetec, dr. J. Ulaga; — 2 odbornika namesto umrlih ljubljanskih: dr. E. H. Costa in dr. L. Vončina in 1 namesto dr. Razlaga, ki je odstopil. — Pri volitvah odbornikov slov. Matice se všttevajo tudi volilni listi taci družbenikov, ki sicer niso mogli sami priti, pa so vendar svoje volilne listke odboru poslali tako, da ni prav nič suma zaradi kake prevare (§ 11. pravil).

(Svilorejcem!) Kmetijska družba kranjska ima še dokaj semena svilnih črvičev popolnoma zdravega. Kdor ga hoče kaj dobiti, naj se brž oglasi, da ne bo prepozno, ker spomlad se je pričela.

(K vojaškim vajam) so poklicani rezervisti iz let 1866, 1868 in 1870 in sicer prva polovica 15. maja v Ljubljano. Vaje bodo trajale tri tedne. Meseca avgusta pride druga polovica na vrsto.

(Slovensko gledališče.) Gospod Šušteršič ni imel tako polne hiše, kakor bi mu jo bili mi želeli, dasiravno je bil večer za občinstvo zelo zabaven. „Zblaznela je“, igra polna tragičnih prizorov, je bila igrana s popolno vajenostjo, gospodična Podkrajšekova in gospod Schmidt pač razumita zamisliti se v take naloge in jih naravno, brez pretiranja naslikati. Gospodje Nolli, Šušteršič in Jeločnik ter gospodična Ledarjeva so vrlo pomagali, da se je igra v popolno zadovoljnost vršila. — Burka „Gluha mora biti“, z dovtipi in smeh budočo šalo dobro zabeljena, bi se bila po naših mislih lahko malo bolj živahno igrala, potem bi bila svoj namen še bolj dosegla, dasiravno je tudi tako zlasti gospod Kajzel nezmerno smeja zbudil. Gospod Šušteršič je bil v maski originalen, gospodična Piskarjeva zala možitve

željna hčerka, gospod Jeločnik bi bil moral le pri nastopu malo bolj hitro obračati svoj jezik, sicer je igral hvalevredno, posebno tam, kjer se je moral gluhega delati.

V nedeljo 2. maja, to je dan pred sejmom o „Trjaci“, bo imel v svoji stroki neprekosljivi gosp. F. Schmidt svoj večer. Menimo, da že to zadosti napolniti mu hišo, če bi tudi igra ne bila tako mikavna, kakor so „Francozi v Kamniku“, ljudska igra v 3 delih ali 8 podobah iz zgodovine naše domovine, katero je po pravljicah starih ljudi spisal J. Aléšovec in ktera se bo ta večer prvokrat igrala.

Tedaj izvirna igra iz zgodovine naše, ki se ima prvokrat igrati gospodu Schmidtu na korist, to nam je zanesljiv porok, da bo gledišče na vseh prostorih polno, da še vsi, ki bi radi videli in slišali igro in gospoda Schmidta v nji, ne bodo prostora našli, ako si za časa ne preskrbe vstopnic. Posebno prigovarjanje in priporočanje po vsem tem bi bilo odveč.

(Benefico) bo imela drevi igralka in pevka dramatičnega društva gospodična Namretova. Dala bo tri manjše igre, katerih pa je vsaka jako kratkočasna, namreč: „Benefica“, burka v 1 dejanji, „Pes in mačka“, burka v 1 dejanji, ki je zelo všeč bila občinstvu, in „Vino, ženske, petje“, opereta v 1 dejanji, v kateri poje gospodičini Piskarjeva in Namretova. Tedaj prav mikaven večer, upamo, da bo občinstvo z obilnim obiskovanjem pripoznalo pridnost beneficijantije ter jo spodbudilo za prihodnje.

Razne reči.

— Umor. V Muhelčah pri Križniku na spodnjem Koroškem je prenočil lašk kramar v krčmi. Ko je zvečer že malo preveč pil, jame šteti svoje denarje tako, da je krčmar to videl. Prinesó mu slame v izbo, na katero se vleže in zaspi. Po noči sliši dekla, ki je šla pod streho spat, tujca milo stokati; a strah je je tako, da si ne upa iti gledat, kaj se godi. Ko pa zjutraj vstane, v spodnji izbi ni več niti tujca niti slame, na kateri je spal. To se ji čudno zdi, zato gre pravit županu, kar je po noči slišala, in ta naznani vso reč sodnji. Preiskava je pokazala, da je krčmar zaklal tujca ter truplo v Dravo vrget; našlo se je pozneje pod Velikovcem. Hudodelnik je v pesteh sodnije.

— Duhovske spremembe. V lavant. škofiji: Č. g. Jože Kukovec je postal provizor pri sv. Andražu v slov. goricah. Prestavljeni so č. gg. kaplani: Valentin Kranjc v Muto; Jože Sinko k sv. Lovrencu v slov. goricah in Janez Kunce za II. k sv. Križu pri Lutomeru. Č. g. Martin Černivec, župnik pri sv. Andražu v slov. goricah, gre v stalni pokoj. — Fari sv. Andraža v slov. goricah in sv. Ožbalda pri Dravi ste do 4. junija razpisani.

— Društvo za povzdigo konjereje na Štajarskem pod vodstvom grofa Attemsa bode letos popisalo vse za plemo sposobne konje. Ta splošen popis konj se bode letošnjo pomlad in prihodnje poletje po pozivu ministerstva za kmetijstvo izvrševal po vsem Štajaru, kjer koli se gojijo konji.

Tak popis, v kojem se imajo imenovati le kobile za plemo od 3. leta naprej, je jako potreben, da se zna, kje se konji rede, kje in v kojem številu so kobile, kojega plemena, kako so plodne, ker se le po tej poti more zvedeti, koliko število žrebcev se ima v kateri kraj postaviti, bodi si z vstanovljenjem novih, ali pa z dopolnjenjem že obstoječe ščacije za plemenske

žrebce, in sicer s tem, da se bodo cesarski državni žrebci dajali v privatno oskrbovanje, ali pa privatnim dovoljevalo žrebce spuščati.

Dalje je namen, da se pri tem popisovanju kobil za pleme tudi napravi pregled deželskih konjskih plemen, v kterega se imajo staviti bolj kobile za pleme. S tem misli se doseči, da se najboljše kobile ne bodo jemale za vojsko, kakor tudi to, da se lete razznanijo, da se po takem konjerejsko znanje bolj razširi in da konjerejci stavljajo neko čast v svoje delovanje. Upati je, da bodo štajarski konjerejci že po svoji zdravi pameti z veseljem pozdravili to napravo društva za konjerejo, da ga bodo kolikor le mogoče podpirali in ničesa ne opustili, da se pri tej priložnosti popiše vsaj 70%, ali dve tretjini vseh kobil za pleme, da se po takem po ministerstvu dovoljenih 5000 gld. kolikor mogoče obrne v največjo korist.

— Lepo sorodstvo. Poštenjak je prosil dekleta za roko v zakon; rekel pa je: „Meni je dolžnost, naznaniti vam, da nimam razum svoje dobre službe nikakoršnega premoženja in da je bil eden mojih stricov s smrtjo kaznovan“. Smehlja se odgovori deklica: „Jaz tudi nimam premoženja, pa tudi ne službe; sorodnikov sicer nimam, kateri bi bili s smrtjo kaznovani, pa dovolj taci, ki so bili zaslužili obešeni biti“.

— Kaznovani ponos. „Zdaj sem bil teden dni na deželi“, je rekel dr. Honvile v Londonu. „Saj je bilo tudi v časnikih brati“, se nekdo oglasi. „Kako pa?“ vpraša ponosno veseli zdravnik. „S temi besedami“, odgovori oni: „Zadnji teden so jih v Londonu in predmestjih 140 manj pokopali“.

— Dvoumna beseda. Imenitni angleški govornik Sheridan očital je v enem svojih govorov nižji zbornici, da je podkupljiva. Obsodili so ga, da mora na kolenih prositi odpuščenja. Sheridan je to storil, a vstavši obrisal si je prah z obleke rekoč: „Zbornica je umazana.“

Slavno vredništvo!

„Slovenskemu Narodu“ sem poslal naslednje vrstice, pa imam malo upanja, da bi jih vredništvo sprejelo, morebiti jim „Slovenec“ privoščiti nekoliko prostora.

G. pisatelj podlisteka „Lemenatar“! V spisu svojem „Lemenatar“ smešite častljivo cerkveno napravo, semenišča in posebno ljubljansko semenišče, pri katerem celo napis „Virtuti et Musis“ milosti ne najde. Sicer bi Vam lahko v spomin klical znani „sancta sancte“ ter opomnil, da je — po tem izreku vsaj — breztaktno take naprave in cerkvene šege ter svete zakramente zasmehovati, pa ne vem, ali imate še čutilo za kaj tacega. Vprašam le: Kedaj je semeniško vodstvo kteremu bogoslovu prepovedalo pečati se z drngimi znanstvi, ako pri tem ni zanemarjal bogoslovskih študij? Bi bilo morebiti bolje, ako bi bogoslovci svoje bogoslovne stvarine zanemarjali, ko bi zjutraj in zvečer ne molili, ko bi ne hodili k sv. maši, ko bi se na počitnicah ne pečali z duhovni in ako bi jih smel v semenišči vsakdo motiti, če ima kaj opraviti ali ne? Se li komu krivica godi, ako se bogoslovcem pri vsaki priliki ponavlja, da kdor hoče biti mašnik Najvišjega, naj prosi za milost poklica? Je li to sila, če mu pravi: „Nec quisquam sumat sibi honorem, sed qui vocatur a Deo, tanquam Aaron?“ Da, gospod, resnica je, „si non es vocatus, fac ut voceris“, če pa tega ne moreš, popusti bogoslovje. To jih je mnogo že storilo in ravno semeniško vodstvo ni nikomur prigovarjalo, da

naj zoper svoje nagnjenje ostane v semenišču. Morebiti je g. pisatelj slišal o nekem Medvedovem Jožu, kateri je bil več let v Alojzijevišči, potem eno leto v bogoslovju; ker pa ni čutil v sebi poklica dober duhovnik postati, je v drugem letu semenišče zapustil in šel drugam sreče iskat. Kedo od vodstva ali drugih mu je zavoljo tega kako žal besedo rekel? Ako kmetiški ljudje neradi vidijo, da gredo njihovi sinovi drugam, kakor v semenišče, je gotovo med glavnimi vzroki tudi ta, da jih je toliko, ki pri vsi svoji učenosti še toliko takta ne ohranijo, da bi to, kar je očetu in materi drago in sveto, saj pri miru pustili. Stavim kolikor hočete, da, če ste kmečkega stanu in če oče in mati o Vašem spisu „Lemenatar“ vesta, jima je žal za vak krajcer, ki sta ga za Vašo omiko potrosila.

Nekdo, ki je tudi v semenišču bil.

Ker ste spis „Lemenatar“ sprejeli v svoj list, se toliko bolj zanašam, da mi moje prošnje odrekli ne bote. S spoštovanjem Vaš A. P.

To sem pisal „Narodu“. Gospodu dopisniku „Narodovemu“ opomnim le, da nekaj je bila hvaležnost v časti pri ljudeh in da je Julij Cezar bolestno zaklical: „Tudi ti, sin?“ ko je ugledal Bruta, kterega je bil za sina vzel, med svojimi morilci. Ako kedo več let vživa dobrote iz duhovne roke — Alojzijevišče in semenišče ste duhovni napravi — se vendar ne spodobi dobrotnike svoje z blatom ometavati, če se tudi z njihovim mišljenjem ne strinja. Ali je morebiti hvaležnost tudi reč, ki se z „omiko“ zediniti ne dá? Pač žalostna „omika“! Ni li boljši pes, ki dobrotniku svojemu roko liže, osel ali vol, ki poznata vsaj jasli svojega gospoda, kakor tak „olikanec“?!

A. P.

Listnica vredništva.

Č. g. A. P. v P. 10 gld. za „Slovenca“ prejel. Prisrčna Vam hvala; Bog da še mnogim tako dobro misel, potem bode rana naša kmalo zaceljena.

Umrli so:

26. aprila. Marija Rus, marelskega pomočnika hči, 9 l., za vnetjem vratu. — Matija Ule, delavec, 75 l., za prisadom v pljučih. — Marija Ložar, delavka, 50 l., za oslavljenjem. 27. aprila. Matevž Celar, hlapec, 63 l., za rakom. — Marija More, delavka v cig. fabr., 40 l., za oslavljenjem. — Helena Vidic, čevljarja žena, 25 l., za jetiko.

Eksekutivne dražbe.

30. aprila. 3. Tone Lazar-jevo iz Pirč (885 gl.), — 3. Jan. Stanič-jevo iz Koprivnika (833 gl.), — 3. Andr. Stamfel-novo iz Banjaloke (370 gl.), vse v Kočevji. — 3. Jan. Lekan-ovo iz Laz (3930 gl.). — 3. Jan. Kogovšek-jevo iz Laz (3255 gl.), — 3. Jan. Jerina-vo iz Zgornje vasi (3070 gl.), — 3. Mat. Dreniklovo iz Spodnje vasi (1340 gl.), vse v Planini. — 3. Mat. Magaj-jevo (1620 gl.), — 3. Juri Turk-ovo iz Jelševnika (150 gl.), obe v Črnomlju. — 3. Edvard Stubel-novo (3665 gl.) v Ratečah. — 3. Jak. Oberstar-jevo iz Vizeje (330 gl.), — 3. Mih. Skufca-vo iz Vizeje (1145 gl.), obe v Žuženberku. — 3. Pavel Kapel-novo iz Kala (400 gl.), — 3. Pavel Penk-ovo iz Slave, obe v Postojni. — 3. Mih. Petrič-jevo iz Dolenj (1244 gl.), — 3. Fortunat Žgur-jevo iz Podrage, obe v Ipavi. — 3. Matej Janc-jevo iz Velikega Maruševega (267 gl.), — 3. Marije Pirnat-ove iz Srednjega Arta (610 gl.), obe v Krškem. — 3. Jak. Frantar-jevo iz Ihana (250 gl.), — 1. Lovro Jerak-ovo iz Dovskega, obe na Brdu. — 2. France Pirc-jevo iz Malenske vasi, — 3. Jan. Malner-jevo iz vinske Rebri (920 gl.), obe v Rudolfovem. — 3. Josefe Vanter-jeve iz Kandije, — 2. Jan. Kotar-jevo iz Moravške gore (1042 gl.), obe v Litiji. — 3. Tone Tekavc-jevo iz Spodnje vasi (1365 gl.) v Ribnici. — 1. Mart. Pirc-jevo iz Pregriča a. (2210 gl.) b. (2176 gl.), v Idriji.

1. maja. 3. Mat. Drobnič-jevo iz St. Jurja (931 gl.), — 2. Jan. Stražičar-jevo iz Jezera, — 3. Jan. Hribar-jevo (168 gl.), — 3. Jak. Zalar-jevo iz Studenca (1714 gl.), — 2. Valentin Bergant-ovo iz zgornje Šiške (2717 gl.), vse v Ljubljani. — 3. Rimož Majdic-jevo iz Podoreha (140 gl.), — 1. Luk. Burja-vo iz Vrha (2000 gl.), obe na Brdu. — 3. Jan. Kobe-tovo iz Vrha, — 3. Mat. Marentič-jevo iz Tribuč (1415 gl.), — 3. Jož. Štrudel-ovo (1850 gl.), vse v Črnomlju. — 3. Mar. Vidrih-ove iz Male vasi, — 3. Jan. Lazar-jevo iz Male vasi, obe v Laščah.

2. maja. 3. M. Zrinšek-ovo iz Gošič (350 gl.) v Ložu.

Telegrafične denarne cene 28. aprila.

Papirna renta 70.60. — Srebrna renta 74.75. — 1860letno državno posojilo 111.65 — Bankine akcije 958. — Kreditne akcije 235.—. — London 111.15 — Srebro 103.15. — Ces. kr. cekini — 5.24.20Napoleon 8.88.

Denarstvene cene. 27. aprila.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70 50	70 60
5% renta v srebru	74 80	75.—
Srečke (lozi) 1854. l.	105.—	105 50
„ „ 1860. l. celi.	112.—	112 25
„ „ 1860. l. petinke	116 —	116 50
Premijski listi 1864. l.	138.—	138 25
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	79.75	80.25
Hrvaške in slavonske po 5%	80.75	80.75
Sedmograške po 5%	78 —	78 50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	967.—	968.—
Unionske banke	114.65	115.25
Kreditne akcije	238.—	238 25
Nižavstr. eskomptne družbe	800.—	805.—
Anglo-avstr. banke	136.50	136.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	164.25	167.75
Tržaške „ 100 „ k. d.	109.—	109.50
„ „ 50 „ „ „	54 50	55.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	27.75	28.50
Salmove „ 40 „ „ „	35.75	36 50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	27.75	28.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	27.50	28.—
St. Genois „ 40 „ „ „	27.50	28.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	21.25	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.75	23.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.25—	5.25—
Napoleonsd'or	8.88	8.88—
Srebro	103 40	103 50

Prodaja se

na lepem prostornem kraju pri kantonski cesti pol ure nad Ljubljano:

**hiša s štirimi sobami, živin-
skim hlevom, podom, kozol-
cem in vodnjakom.**

Okoli hiše je lep sadni vrt in zemljišča nekaj čez 6 oralov. Na tem prostoru je tudi opečnica z dvema pečema in zemlja prav dobra za opeko.

Kaj več se zvé pri Jan. Kunovar-ju hiš. št. 15. v Dravljah, ali pa pri Lovr. Vodniku, kamnoseku v kolodvorskih ulicah v Ljubljani. (29—4)

10.000 goldinarjev

pupilarnega denarja se posojuje proti 6% obresti in postavnemu zavarovanju. Oglasi se pri

dr. Mosche-tu.

V Ljubljani 22. apr. 1875. (34—3)